



Statsautorisert revisor
Mona Irene Larsen
Styreleder i Revisorforeningen

Vi blir flere!

Det arbeides aktivt med å bedre kjønnsbalansen på toppen i revisjons- og rådgivningsselskapene og årets partneropptak viser at andelen kvinner blant de nye partnerne var 35 % i de største selskapene. Et steg i riktig retning, men vi jobber fortsatt i en bransje der ledelsen domineres av menn.

For to år siden skrev Trond Morten Lindberg, daværende styreleder i revisorforeningen, at det var flaut hvor lav kvinneandelen i partnerskapet i revisjonsselskapene var.

Litt flau – litt fornøyd

Vi kan fortsatt være litt flau, men samtidig også litt fornøyd. Vi kan være flau fordi det fortsatt er fire menn for hver kvinne blant ledelsen i de største selskapene, men litt mer fornøyd fordi det blant de nye partnerne bare er to menn for hver kvinne. Fortsatt langt igjen til en 50/50-fordeling, men vi har også en utfordring med at andelen kvinner på nivået det rekrutteres fra, dvs. nivået under partner, er to menn for hver kvinne.

Vi har med andre ord begynt å gå veien mot en bedre balanse mellom kjønnene på toppen i selskapene våre, men det er langt frem. Dette gjelder kanskje spesielt på revisjonssiden, der partnerne gjerne blir partnere til de pensjonerer seg. I en bransje uten veldig høy vekst betyr det at det vil være en overvekt av menn i mange år fremover.

Økt mangfold gir økt lønnsomhet

Det har vært gjort undersøkelser hvor det er funnet en statistisk sammenheng mellom mangfold i ledergruppene og økt lønnsomhet i selskapene. Det alene kan være grunn nok til å jobbe for en bedre kjønnsfordeling på toppen. Når vi i tillegg trygt kan gå ut fra at kvinnene vi ansetter er like dyktige som mennene, er det viktigste argumentet for å jobbe for større mangfold på toppen rett og slett at vi i

dag mister for mange av talentene på veien. Mister vi talentene, er det heller ikke sikkert at vi blir sittende igjen med de beste på toppen.

Ser fremover tross historikken

Selv om vi i mange år fremover må jobbe med bransjens historikk, der hovedsakelig menn er blitt partnere, skjer det nå en mer grunnleggende holdningsendring i store deler av bransjen. Det snakkes mer om likestilling og det snakkes om bevisst og ubevisst diskriminering. Det gjennomføres mange konkrete tiltak for å sikre likebehandling mellom kjønnene, ikke minst i forbindelse med barnefødsler og permisjonstid. Det holder ikke bare å diskutere likestilling, konkrete tiltak må til.

Vi skal heller ikke glemme å se den enkelte. Alle har ikke de samme behovene – og ikke alle vil bli ledere, men vi må fjerne hindrene for dem som vil.

Du kan lese mer både om årets partneropptak og hvilke tiltak som de store selskapene gjør for å få flere kvinner inn i ledende stillinger i denne utgaven av Revisjon og Regnskap.

En dytt utenfra

At bransjen selv tar tak i utfordringen med å få flere kvinnelige ledere er bra, for nå begynner også en del av de store selskapene å kreve en bedre kjønnsfordeling på alle nivåer for at de skal kjøpe tjenester av oss.

Vi har kunnet lese i pressen at både DnB og Equinor krever kjønnsbalanse i advokatselskaper som de kjøper tjenester av. Flere selskaper kan komme

til – og vår bransje kan være den neste som det stilles krav til.

Gitt startpunktet vårt og strukturen i bransjen forstår nok også kundene at de ikke vil finne noe stort revisjonsselskap som på kort sikt har en jevn kjønnsfordeling på partnernivå, men det er nok ingen ulempe for bransjen om kundene stiller krav til arbeidet som gjøres på området og følger med på utviklingen i årene som kommer. Dette er et langsiktig arbeid som vi alle ønsker å lykkes med og revisorer flest jobber godt under press, så noen dytt utenfra er ikke å forakte.

Kvinnedagen

På denne tiden av året da vi feirer kvinnedagen, er det også tid for refleksjon. Vi har kommet langt i Norge og har mye å feire.

På verdensbasis har det vært en positiv utvikling når vi ser på kvinners rettigheter, men det er fortsatt mange og vanskelige kamper å kjempe. Det vil ta tid å nå FN's bærekraftsmål nr. 5 – å oppnå likestilling og styrke jenter og kvinners stilling. Spesielt er det vanskelig å se på at seksualisert vold mot kvinner fortsatt er utbredt og i enkelte kulturer fortsatt ikke straffbart.

Det vi diskuterer her i Norge kan virke trivielt og uviktig når vi ser det i et større perspektiv, men vi har vært foran i likestillingsløypa lenge og bør ikke gi oss før målstreken er nådd. Der er vi ikke ennå. Å stå løpet ut kan være en inspirasjon for andre som kommer etter. Der vi fortsatt ikke har brutt målsnoren, er det derfor bare å stå på!

Bok om økonomisk kriminalitet

Vår tidligere kollega statsautorisert revisor Barbro Bruu (nå i PwC) har sammen med statsautorisert revisor Morten Bamle (Økokrim) nylig utgitt boken «Økonomisk kriminalitet – trusler og tiltak».

I boken får du en gjennomgang av ulike typer økonomiske kriminalitet, fra bedragerier og korrupsjon til arbeidsmarkeds kriminalitet og data kriminalitet. Boken beskriver faresignaler som virksomheten bør være oppmerksom på, og gir en praktisk veiledning i hvordan virksomheten kan unngå å bli rammet av økonomisk kriminalitet.

Styrets og daglig leders ansvar, samt revisors og regnskapsførers rolle, behandles også i boken. Alle temaene i boken illustreres ved å gjennomgå relevante rettssaker.



Høring – forslag til endringer i aksjeloven

Det foreslås blant annet vesentlige endringer i aksjeloven § 3-8 og § 8-10. Ett av forslagene er at generalforsamlingen ikke lenger skal godkjenne avtaler mellom selskapet og aksjeeierne. Som følge av dette utgår også revisors bekreftelse.

Nærings- og fiskeridepartementet foreslår i høringsnotatet regler for å gjennomføre direktiv (EU) 2017/828 i norsk rett og endringer i allmennaksjeloven og aksjeloven § 8-10. Blant annet foreslås følgende:

Avtaler mellom selskapet og nærstående parter – aksjeloven § 3-8

Det foreslås at styret kan godkjenne avtaler med selskapets nærstående og at styret skal sende melding om avtalen til samtlige aksjeeiere. Aksjeeierne skal kunne kreve at avtalen behandles på generalforsamling. Kravet om at avtaler med nærstående parter skal meldes til og kunngjøres i Foretaksregisteret, foreslås videreført.

Selskapsfinansierte aksjeerverv – aksjeloven § 8-10

Departementet foreslår et konsernunnatak tilsvarende aksjeloven § 8-7 slik at aksjeselskap kan gi finansiell bistand til tredjeperson ved erverv av aksjer i selskapet dersom ervervet danner et konsern. Det stilles utvidede krav til innholdet i redegjørelsen som skal utarbeides før det gis finansiell bistand som nevnt i § 8-10. Styret skal utarbeide og signere en erklæring om at disposisjonen vil være i selskapets interesse og at den vil være forsvarlig med hensyn til selskapets likviditet og soliditet. Forslaget gjelder både aksjeloven og allmennaksjeloven. Redegjørelsen for aksjeselskap skal meldes til Foretaksregisteret og kunngjøres før den finansielle bistanden gis, slik at reglene i aksjeloven og allmennaksjeloven blir like.

Forslaget innebærer også noen endringer i andre lover. Høringsfrist er 14. mars 2019.

Vil forenkle merverdiavgiftssystemet

En ekspertgruppe oppnevnt av Finansdepartementet skal vurdere hvordan merverdiavgiften kan utformes enklere og med færre satser enn i dag.

Gruppen skal også vurdere om det å bruke ulike satser er den beste måten å ivareta hensyn som for eksempel inntektsfordeling, folkehelse og miljø. Utredningen skal leveres senest 15. mai 2019.

Offentlig virksomhet og utleie av næringseiendom

Skattedirektoratet har i en prinsipp-uttalelse kommet til at offentlig virksomhet som er frivillig registrert for utleie av fast eiendom, og som både benytter eiendommen selv og leier ut, har rett på forholdsmessig fradrag.

De spesielle reglene om offentlig virksomhet som produserer varer/tjenester som de hovedsakelig bruker selv, vil dermed ikke gjelde ved frivillig registrering.

Regjeringen må beregne nettoeffektene av regelverksendringer

Næringsministeren vil forenkle for tre milliarder, og lover samtidig å se nærmere på nettoeffekten av regelverksendringer. På høy tid mener Revisorforeningen, som betviler at nettoeffekten er positiv.

Revisorforeningen tviler på at det har vært noen nettogevinst overhodet for næringslivet, selv om det over flere år er gjennomført forenklinger som er summert opp til over 15 milliarder kroner.

– Opinion har på oppdrag for oss over flere år spurt 800 ledere i små og mellomstore bedrifter om de opplever at byråkrati og offentlig rapportering er blitt enklere for dem. Det synes det store flertall ikke. En del mener belastningen er den samme. Det er bare en helt marginal andel som opplever situasjonen som forbedret, sier Hanstad til DN.

Regnskapsstandardstyrets årsrapport for 2018

Aktiviteten i Regnskapsstandardstyret (RSS) i Norsk Regnskapsstiftelse i 2018 har i all hovedsak handlet om å utarbeide en forskjellsanalyse til Finansdepartementet. Det skal ikke arbeides med standardsetting inntil det foreligger en avklaring på hva som skjer med regnskapsloven.

Analyse av forskjeller

Hovedinnholdet i lovutvalgets forslag til ny regnskapslov (NOU 2015: 10 og NOU 2016: 11) er i realiteten ikke fulgt opp fra Finansdepartementets side. Hovedårsaken til dette er at departementet mener at de økonomiske og administrative konsekvensene ikke var tilstrekkelig utredet.

På bakgrunn av samtaler med Finansdepartementet har RSS derfor utarbeidet en forskjellsanalyse til bruk i det videre lovarbeidet. Analysen viser forskjellene mellom gjeldende god regnskapsskikk og en eventuell fremtidig standardsetting basert på IFRS for SMEs, innenfor rammen av lovforslaget.

Analysen er tilgjengelig på nettsiden til Norsk Regnskapsstiftelse. Se også Revisjon og Regnskap nr. 1-2019.

Begrenset regnskapsplikt

Fagutvalg små foretak har utarbeidet et høringsutkast til regnskapsstandard om begrenset regnskapsplikt (publisert desember 2018). Høringsfristen er 20. mars 2019.

Endrede standarder mv.

Det er foretatt en justering av NRS 18 som følge av at IFRS 9 har erstattet IAS 39 i IFRS. Utover dette ble NRS (V) Endring av samordningsreglene for offentlige/offentliglike tjenestepensjonsordninger endret i oktober 2018, mens NRS (V) Pensjonsforutsetninger ble oppdatert pr. 31. august og 31. desember 2018.

Merverdiavgiftsfritak for elektroniske publikasjoner

Revisorforeningen har avgitt høringssvar til forslag om merverdiavgiftsfritak for elektroniske utgaver av tidsskrifter og elektroniske bøker.



Det er naturlig at bøker og tidsskrifter gis lik avgiftsmessig behandling selv om distribusjonskanalen er elektronisk. Vi syns derfor det er bra at det innføres merverdiavgiftsfritak for elektroniske publikasjoner.

Til de foreslåtte avgrensningene for fritaket har vi imidlertid enkelte kommentarer.

Vi mener det ikke bør stilles som vilkår at det foreligger en utgave i papir for at den elektroniske utgaven skal bli fritatt. Et slikt vilkår er ikke foreslått for elektroniske bøker, kun for tidsskrifter. Vi er heller ikke enige i at det er nødvendig å stille vilkår om fast utgivelsesplan og fortløpende nummerering. I tillegg mener vi det vil være uheldig å avgrense helt mot bruk av annet enn stillbilder og tekst, og at det ved samleabonnementer bare bør beregnes merverdiavgift av pliktige elementer.



Bisnode – temperaturmåler

www.bisnode.no

	Siste måned	Nest siste måned	Endring i %	Sml. med 1 år tilbake	Endring
Konkurser	395	354	11,6 %	489	-19,2 %
Tvangsavviklinger	49	73	-32,9 %	60	-18,3 %
Nyregistreringer	15 538	12 639	22,9 %	18 265	-14,9 %
Antall anmerkninger	1 733 290	1 714 558	1,1 %	1 610 742	7,6 %
- Personer m/anmerkninger	264 735	262 979	0,7 %	257 768	2,7 %
- Foretak m/anmerkninger	54 431	54 902	-0,9 %	50 744	7,3 %

Siste måned = 23.1.-21.2 Nest siste måned = 20.12.2018-22.1.2019 1 år tilbake = 23.1.2018-21.2.2019

Kilde: Bisnode

Regnskapslovutvalgets arbeid er bortkastet

Det er oppsiktsvekkende at Regjeringen mer eller mindre velger å se bort fra forslag fra et regjeringsoppnevnt utvalg som har utredet akkurat det de er bedt om, og som høringsinstansene i all hovedsak har sluttet seg til, mener Revisorforeningen.

I 2015 og 2016 la Regnskapslovutvalget frem sine konklusjoner i to omfattende utredninger. Det ble blant annet foreslått at man skulle utnytte de forenklingmulighetene som ligger i EUs direktiv, deriblant enklere regler for årsberetningen.

Nå konkluderer Finansdepartementet med at det ikke er aktuelt å implementere den internasjonale regnskapsstandarden for små og mellomstore bedrifter i regnskapsloven. I alle fall ikke i denne omgang.

Status for revisorlov, regnskapsførerlov og regnskapslov

I et møte med statssekretær Geir Olsen (V) i Finansdepartementet i februar, fikk ledelsen i Revisorforeningen en oppdatering av status for arbeidet med revisorloven, regnskapsførerloven og regnskapsloven. Det er fortsatt planlagt å legge frem en proposisjon om revisorloven for Stortinget før sommeren, men det kan oppstå uforutsette ting som gjør at dette må utsettes. Regnskapsførerloven vil bli fremmet noe senere enn revisorloven i en egen proposisjon. Departementet har bedt Finanstilsynet utrede endringer i den eksisterende regnskapsloven basert på en minimumsgjennomføring av EUs regnskapsdirektiv og direktivet om ikke-finansiell informasjon. Fristen departementet har satt er 1. mai. En lovproposisjon om regnskapsloven kan derfor tidligst fremmes for Stortinget i høstsesjonen.

Det betyr at det fortsatt er en god mulighet for at ny revisorlov vil tre i kraft fra 1.1.2020. Det kan også være at vi får endringer i regnskapsloven fra dette tidspunktet. Det er større sjans for at ny regnskapsførerlov settes i kraft senere.

SAF-T-filen fra kassasystemet

Fra 1. januar 2019 må alle bokføringspliktige ha oppgraderte kassasystem i tråd med kravene i kassasystemloven og kassasystemforskrifta. Et av de nye kravene er at kassasystemet må kunne produsere en fil i et standard XML-format (SAF-T). Nærmere bestemt følger det av kassasystemforskrifta § 2-7 at kassasystemet skal kunne produsere en fil direkte fra elektronisk journal eller annet elektronisk medium i standardisert form fastsatt av Skattedirektoratet. Ved bokettersyn er det sannsynlig at det er denne filen som vil bli etterspurt ved gjennomgang av kontantsalget.

Tilfredsstillt foretakets kassasystem «SAF-T»-kravene?

Det er først og fremst leverandøren/importøren/utleier/utlåner av kassasystemet som har ansvar for å påse at systemet oppfyller alle detaljerte krav, herunder at kassasystemet tilfredsstillt kravet til å kunne produsere en SAF-T-fil. For å sikre seg at leverandøren/importøren/utleier/utlåner av kassasystemet kan stilles til ansvar hvis systemet ikke oppfyller kravene, er det lurt å påse at det er mottatt produkterklæring(er) som dekker kassasystemene som er i bruk, og at systemene er listet opp i Skattedirektoratets liste over kassasystemer med produkterklæring. Det kan også være lurt å prøve å produsere en SAF-T-fil fra systemet for å se at det faktisk fungerer før skattemyndighetene eventuelt kommer på besøk. Revisor bør vurdere hvordan SAF-T-filen kan brukes i revisjonen av kassasalget.



Skatteplikt på dugnadsarbeid

Finansministeren har i et svarbrev til Stortinget redegjort for reglene om skatteplikt på vederlag for dugnadsarbeid.

Det er vanlig i kultursektoren, som festivaler og idrettsarrangementer, at frivillige arbeider på dugnad for at arrangementet skal la seg gjennomføre. Gjenytelsen er ofte fribilletter.

Finansministeren presiserer i sitt svarbrev at reglene for skattlegging av slike fribilletter ikke er nye fra 2019. Mottas det et vederlag, må dette anses som skattepliktig fordel ved arbeid.

I en del tilfeller blir det likevel ikke skatteplikt på slike ytelser:

- En frivillig må åpenbart kunne motta en billett dersom det er nødvendig for å få tilgang til arrangementet der den frivillige innsatsen skal skje uten at dette skattlegges.
- Frivillige organisasjoner kan utbetale lønn mv. inntil kr 10 000 pr. ansatt pr. år uten at dette skal innberettes eller skattlegges. For kommersielle arrangører er grensen kr 1000.

Sponsorbilletter

Når det gjelder gratisbilletter som deles ut til sponsorer mv., er reglene for rapporteringsplikt klarlagt fra 2019, skriver finansministeren. Dersom slike billetter brukes til å ta med alle ansatte på et fellesarrangement, må dette kunne anses som et skattefritt velferdstiltak. Det motsatte gjelder hvis de f.eks. gis til ledere til rent privat bruk.

Ikke fradrag for konsernbidrag over landegrensene

Høyesterett kom til at Yara ikke hadde rett til fradrag for konsernbidrag til datterselskap i Litauen.

Yara International ASA (Yara) krevde for inntektsåret 2009 fradrag for om lag 93 millioner kroner i konsernbidrag til sitt litauiske datterselskap. Datterselskapet ble besluttet likvidert i 2010 og endelig slettet i 2012.

De norske konsernbidragsreglene krever at både giver og mottaker av konsernbidrag er skattepliktige til Norge. Dette vilkåret utgjør en restriksjon mot etableringsfriheten etter EØS-avtalen, men kan likevel begrunnes i tvingende allmenne hensyn slik som behovet for å ivareta en balansert fordeling av beskatningskompetanse mellom EØS-statene eller for å utelukke rent kunstige ordninger som fører til skatteomgåelse.

I tilfeller hvor underskuddet i det utenlandske datterselskapet er endelig, går imidlertid de nasjonale kravene lenger enn det som er nødvendig for å nå disse målene, har EFTA-domstolen uttalt.

Spørsmålet i saken var derfor om det forelå et endelig tap, dvs. om det var godtgjort at alle muligheter for å utnytte underskuddet var uttømt.

Høyesterett

I likhet med lagmannsretten (Borgarting 5. mars 2018) kom Høyesterett til at Yara ikke hadde godtgjort overfor skattemyndighetene at det forelå et endelig tap.

Da Yara kjøpte datterselskapet i 2007, var det litauiske selskapet en virksomhet med betydelig omsetning og et visst overskudd. Beslutningen om å stenge anlegget var begrunnet i kon-

sernets og ikke det litauiske selskapets interesser. Innmaten i selskapet ble deretter solgt for én litas, ca. kr 2,40.

Høyesterett mente det var nærliggende å anta at kjøper, eventuelt andre tredjemenn, like gjerne kunne kjøpt selskapet som sådan (aksjene), med en konkurranseklausul, og dermed også overtatt skatteposisjonene, herunder det skattemessige underskuddet.

Høyesterett konkluderte etter dette med at Yara ikke har godtgjort at det forelå et endelig tap.

Dommen var enstemmig, men to dommere hadde en annen begrunnelse. For disse to dommerne var det tilstrekkelig å konstatere at det litauiske datterselskapet fortsatte å motta renteinntekter (på konsernbidraget) etter 2009.

Udokumenterte påstander om revisor og arbeidskrim

I en kronikk i DN 1. februar skriver statssekretær Thor Kleppen Sættem i Justis- og beredskapsdepartementet om arbeidslivskriminalitet som gjerne skjer «med bistand fra advokater og revisorer». Det er en alvorlig påstand som må dokumenteres, mener Revisorforeningen.

Både Skatteetaten, Kripos og Økokrim har tidligere kommet med tilsvarende uttalelser. Som bransjeorganisasjon har

vi hatt møter med alle disse etatene, uten at vi har fått fremlagt noe som helst som dokumenterer disse påstandene. Tvert imot. Både Skatteetaten og Kripos har bekreftet at de ikke har erfart slike saker i Norge.

Hvorfor gjentas da påstanden? Regjeringen sier de vil styrke innsatsen mot arbeidslivskriminalitet og svart arbeid. Spørsmålet er da hvorfor de aktivt bidrar til å undergrave et av de viktig-

ste virkemidlene samfunnet har til å bekjempe dette.

Det hersker ingen som helst tvil om at revisjon sikrer både selskapenes etterlevelse av lover og regler, bedre regnskapskvalitet og ikke minst et riktigere skattegrunnlag.



LUNCH

